

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

cetera gentes, ex quibus electus habebantur. Quod si Paulus erat ciuis Romanus, cur non Iudeus ilius, centurio? potuit igitur esse centurio, vel Iudeus, vel profelytus, quamuis ex vers. 10. & Luc. 7. 3. satis constare videtur, Iudeum non fuisse.

QVÆSTIO I.

An ex eo; quod Seniores pro centurione intercedunt, colligatur sanctos pro nobis intercedere?

S. 1. Primo certum est, centurionem rogantem seniores, ut causam suam apud Christum agerent, nec Deo, nec Christo contumeliam ullam intulisse; quasi vel contemneret, vel nimiam rudinis asperitatem veritus, ad seniores velut mitiores confugeret. Nam eadem omnia nobis pro inimicis orantibus orationesque fratrum petentibus obici possunt. Tu hominis vim intercessionem, deprecationem, patrociniū postulas, & necis Deum infinitis illo magis misericordem esse? an hominis peccatoris oratio peccatrix te adiuuare poterit? Hæc ergo, similiaque de precibus viuientium obici possunt. Deinde etiam de precibus angelorum pro nobis, nō ergo sunt obicienda de precibus sanctorum cum Christo regnantium quos contempnimus mortuos hæretici in peccatis suis mortui appellant.

S. 2. Si ergo viuientes pro viuētibz orant, orant igitur & in domino mortui, ideoque Domino viuētes. Possunt, quia Deum vident præsentem, & ab eo amantur. Volunt, quia nos diligunt. Caritatem enim beatitudo non minuit, sed auxit, hoc ipso quod tutam fecit.

S. 3. Antiquæ veritas si seculo multi hoc loco, sed in primis Tostanus opponit. [Male confunditur, inquit, status ille vitæ futuræ cum statu præsentē, & æternæ charitatis perpetuæ cum temporaria. In illa vita ut nullus est dolor aut gemitus, sed perpetua quies; nec ingemiscunt sancti, nec compatiuntur ut in his teris licet charitatis æternæ illa maneat quod nobis bene volunt, & optant nos secum colligi in illam beatitudinem; tot tamen feruntur ad Dei contemplationem, nem & laudem: nec vident angores nostros, nec occupati sunt sollicitudinibus, ut hic patres familias solati sunt de familiis: quæ sollicitudo & mutua consolatō & intercessio propria est huius vitæ, mandatumque habet in scriptura. Consulere autem mortuos prohibuit Esai. 5. 19. Nec Christus hoc loco aliquid dedit intercessionem Iudeorum, sed fidei potius centurionis.]

Respondeo. Non confundi à nobis beatorum in æterna, & laborantium in temporaria vita statum. Nec sequitur eos, si non ingemiscunt, non compatiuntur, si non etiam nostram causam agere, manet & æternæ salutis efficacia, sine amantium dolore, & angore. Bene nobis volunt, hoc est amant, & caritatem suam oculis esse nolant. Toti feruntur in laudem Dei, eumque laudando contemplandoque pro fratribz deprecantur. Vident angores nostros, quando, & quot, & quantum Deus ostenderit, & audiunt quotidie à venientibus à nobis ad ipsos, & ab angelis ministris ac internunciis; norunt inquam nosstra aliqua, qui etiam impiorum tormenta & fumum ascendentem, in seculum seculi intuentur. Non sunt quidem solliciti, cura angente, & affligente, sed tamen caritate diligente bona nobis expolcunt.

S. 4. Porro in hoc Tostani discursu tot sunt hæreticæ, quot sententiæ. 1. statuit oportere esse in illis gemitum & dolorem, si intercedant; cum tamen & Christus interpellat, & angeli sine dolore. 2. Ad intercessionem arbitrat necessest, ne toti in contemplationem Dei ferantur, & laudem. Sic enim arguenda ut. Toti feruntur in contemplationem Dei & lau-

dem, non igitur pro nobis orant. Quod axioma hæreticum est: Consequitur enim nec Christum, nec angelos, dum ille mundum gubernat, hi seruiunt in salutem electorum, totos in contemplationem & laudem Dei ferri. 3. Existimat eos sine sollicitudine humanas res curare non posse, quod eodem modo de angelis diceretur. Quomodo consulere mortuos vetitum sit Isa. 8. 19. dicam suo loco. Christum aliquid tribuisse intercessionem Iudeorum verba declarant, cum ait, ego veniam, & curabo eum. Et quomodo illi definiunt nihil Iudeis illis tributum, cum id scriptura non negat, & ipsi se absque scriptura nihil asserere iacent? Habebat ille fidem, cui dedit hoc Christus, sed habebant & fidem deprecatores seniores: rogabant enim ut vellet, posse certo credebant. Maior erat fides centurionis, sed tamen etiam eos qui minore fide orabant exaudiat Christus. Nam paulo post in tempestate & dyaboli exauduit, fidem pro aliis aliquid impetrare omnes consentiunt; itaque si fidelis pro infideli beneficium impetrat, cur non & pro fideli? nec impedit fides eius cui aliquid impetrandum est; sed adiuuat, eoque magis quō maior est. Christiani pro Paulo orabant, atque eorum fidem suam fidei Paulinæ conferre, nedum præferre aude. et? Nam etiam infirma fides viua est.

S. 5. At nostra non norunt, inquit. Quid nunc de notitia sanctorum, quam de rebus nostris habent, sentiant aduersari, non est omnino certum. Matthæus Sciadus in appendice disceptationis Scholasticæ cum Conrado Vortio, ei obicit quod sentiat animas defunctorum cum corporibus obdormire. Rationem reddit; quia negat illos res nostras curare. In specie scilicet & distincte, ut habet disp. 3. de causa desert. Papatus thesi 15. Dubitat vero in defensione Vortius, an nobiscum Sciadus sentiat. Interim hanc sententiam Sciadus in Vortio exagitat & consequenter in Caluino lib. 3. inst. c. 20. §. 23. & 24. Arcio de sanctis in locis comm. Bullinger de origine errorum c. 15.

Hoc saltem hinc euincimus, sanctos generatim res nostras curare, ideoque generatim saltem orare pro rebus nostris. Nam curare res alterius, & non etiam ei proponere cuius in potestate sunt, non est eorum qui magna flagrant caritate.

VERSUS 6.

Et dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & male torquetur. Et ait illi Iesus: Ego veniam & curabo eum.

QVÆSTIO I.

Quis morbus?

S. 1. **Παρηλυτικός**, paralyticus vocatur, & male dicitur torqueri. **δενός βασανίζεσθαι**, mihi torquetur & subita fuit; nam ordinaria caret tormento: Galen. **παρηλυτικός ἐστὶ πάθος βλάβη τὴν κίνησιν** & **ἀρετὴν κίνησιν**; **πᾶσι μέρεσιν**, & **ἐν μέρεσι γινώσκον**, **πᾶσιν τῶν δυνάμεων ἢ τῶν μυστῶν**. Initium quidē solet esse cum tormento, sed sensim obstupecentibus nervis, dolor euanesceat, motrix facultas impeditur tantummodo.

S. 2. Puerum vocat seruū, morbi grauitatem indicat verbo **βέβληται** proiectus est, sic & Socrum Petri ait **βέβληται** proiectam. Virgo sternitur & toto proiectus corpore terra. Noster eleganter vsus verbo iacendi; imperite reprehenditur, peius corrigitur. Verbum enim illud vsurpatur pro illis, qui abiecti sunt, & prostrati, sumptum à gladiatoribus, inde etiam iacere dicuntur, qui opibus aut dignitate deiecti, in luctu & squalore versantur. **Totus iacet**, inquit Tullius &c.

VER-

Matthæi
in
Evangelio
Cvi
18